

InstanceName

§48

Dnr KS 2019-370

Framtagande av underlag för strategi gällande nödvattenförsörjning Beslut

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar att anta föreliggande strategi gällande nödvattenförsörjning

1. Strategin för nödvattenförsörjning med förslag på prioriteringar av verksamhetsområden godkänns.
2. VA-avdelningen i samarbete med övriga förvaltningar och kommunens säkerhets/beredskapsfunktion ska därefter påbörja arbetet med att ta fram en nödvattenplan som utgår från den politiska prioriteringen av verksamhetsområden.
3. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhets/beredskapsfunktion och övriga förvaltningar ta fram en fungerande plan för distribution och logistik avseende nödvattenförsörjning.
4. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhets/beredskapsfunktion och i samarbete med kommunikationsavdelningen samt övriga förvaltningar ta fram en kommunikationsplan avseende nödvattenförsörjning.
5. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhets/beredskapsfunktion ta fram ett förslag på tidplan och kostnadsberäkning för genomförandet som kan ligga till grund för ett beslut i kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Dricksvattenförsörjning är en samhällsviktig verksamhet och Norrtälje kommun måste ha en strategi gällande nödvattenförsörjning vid en dricksvattenstörning. Nödvatten kommer att finnas i en begränsad mängd och prioriteringar måste göras för fördelning av dricksvatten. En strategi och ambitionsnivå för hur tillgängligt dricksvatten ska kunna distribueras och vilka verksamheter som måste prioriteras i en nödvattendistribution behöver fastställas innan arbetet med en nödvattenplan kan påbörjas.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag från kommunstyrelsens arbetsutskott den 29 maj 2019

Tjänsteutlåtande avseende Framtagande av underlag för strategi gällande nödvattenförsörjning

Beslutande sammanträde

Deltar ej i beslut

Andrea Kronvall (SD) meddelar att Sverigedemokraterna ej deltar i beslutet.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Beslutet ska skickas till

VA-chef

Förvaltningschef

Handläggare

Ekonomichef

Controller för VA-avdelningen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§78

Dnr KS 2019-370

Framtagande av underlag för strategi gällande nödvattenförsörjning

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar:

1. Strategin för nödvattenförsörjning med förslag på prioriteringar av verksamhetsområden godkänns.
2. VA-avdelningen i samarbete med övriga förvaltningar och kommunens säkerhetsfunktion ska därefter påbörja arbetet med att ta fram en nödvattenplan som utgår från den politiska prioriteringen av verksamhetsområden.
3. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhetsfunktion och övriga förvaltningar ta fram en fungerande plan för distribution och logistik avseende nödvattenförsörjning.
4. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhetsfunktion och i samarbete med kommunikationsavdelningen samt övriga förvaltningar ta fram en kommunikationsplan avseende nödvattenförsörjning.
5. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhetsfunktion ta fram ett förslag på tidplan och kostnadsberäkning för genomförandet som kan ligga till grund för ett beslut i kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Dricksvattenförsörjning är en samhällsviktig verksamhet och Norrtälje kommun måste ha en strategi gällande nödvattenförsörjning vid en dricksvattenstörning. Nödvatten kommer att finnas i en begränsad mängd och prioriteringar måste göras för fördelning av dricksvatten. En strategi och ambitionsnivå för hur tillgängligt dricksvatten ska kunna distribueras och vilka verksamheter som måste prioriteras i en nödvattendistribution behöver fastställas innan arbetet med en nödvattenplan kan påbörjas.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtande daterat 25 april 2019

Beslutande sammanträde

Yrkanden

Bino Drummond (M) yrkar bifall till kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtandes förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens arbetsutskott kan besluta i enlighet med kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtandes förslag, som bifalls av Bino Drummond (M), och finner att arbetsutskottet beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutet ska skickas till

Samhällsbyggnadsdirektör

VA-chef

Handläggare

Ekonomichef

Controller för Samhällsbyggnadskontoret

Nämnd/Avdelning

Handläggare Jessica Eisenring
Titel: Miljöingenjör
E-post: jessica.eisenring@norrtalje.se

Till
Kommunstyrelsen

Framtagande av underlag för strategi gällande nödvattenförsörjning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar att anta föreliggande strategi gällande nödvattenförsörjning

1. Strategin för nödvattenförsörjning med förslag på prioriteringar av verksamhetsområden godkänns.
2. VA-avdelningen i samarbete med övriga förvaltningar och kommunens säkerhets/beredskapsfunktion ska därefter påbörja arbetet med att ta fram en nödvattenplan som utgår från den politiska prioriteringen av verksamhetsområden.
3. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhets/beredskapsfunktion och övriga förvaltningar ta fram en fungerande plan för distribution och logistik avseende nödvattenförsörjning.
4. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhets/beredskapsfunktion och i samarbete med kommunikationsavdelningen samt övriga förvaltningar ta fram en kommunikationsplan avseende nödvattenförsörjning.
5. VA-avdelningen ska tillsammans med kommunens säkerhets/beredskapsfunktion ta fram ett förslag på tidplan och kostnadsberäkning för genomförandet som kan ligga till grund för ett beslut i kommunstyrelsen.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Dricksvattenförsörjning är en samhällsviktig verksamhet och Norrtälje kommun måste ha en strategi gällande nödvattenförsörjning vid en dricksvattenstörning. Nödvatten kommer att finnas i en begränsad mängd och prioriteringar måste göras för fördelning av dricksvatten. En strategi och ambitionsnivå för hur tillgängligt dricksvatten ska kunna distribueras och vilka verksamheter som måste prioriteras i en nödvattendistribution behöver fastställas innan arbetet med en nödvattenplan kan påbörjas.

Bakgrund

Dricksvattenförsörjning är en samhällsviktig verksamhet vilket innebär att ett bortfall eller svår störning i dricksvattenleveransen kan leda till en allvarlig kris i samhället. På senare år har det säkerhetspolitiska läget försämrats och Sverige har återupptagit försvarsplaneringen, dvs. det militära och civila försvaret behöver stärkas. Vårt samhälle måste fungera även vid störningar, kriser och krig och det ställs ökade

krav på kommunernas krisberedskapsarbete på lokal nivå. Nödvattenplanering är en del av samhällets krisberedskap då dricksvattenbrist påverkar hela samhället.

Även klimatförändringar innebär ändrade förutsättningar för vårt samhälle, som är anpassat för dagens klimat, vilket kan innebära kvalitetsförändringar på dricksvattnet.

Skydd av samhällsviktig verksamhet handlar om att säkerställa en förmåga att förebygga, hantera och återhämta sig från allvarliga störningar hos de verksamheter och funktioner som är av betydelse för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt våra grundläggande värden.

Norrtälje kommun saknar en strategi för nödvattenförsörjning vilket innebär att vid en samhällsstörning avseende dricksvatten blir det oklart vilken verksamhet som ska prioriteras med nödvatten.

För att minimera konsekvenserna vid en eventuell störning i dricksvattenförsörjningen krävs planering och samverkan mellan kommunen och verksamhetsutövare. Det är viktigt att verksamhetsutövare själva gör en detaljerad prioritering inom sin verksamhet, ex. vilken del av verksamheten har behov av nödvatten vid en samhällsstörning samt vilket är minimibehovet. Till skillnad från reservvatten levereras nödvatten i tankar och/eller tankbil vilket gör att mängden tillgängligt dricksvatten blir mycket begränsad.

Dricksvatten för andra ändamål än hushållsändamål, tex industrier eller andra verksamheter, kan inte utan vidare påräkna att VA-huvudmannen kan klara sådana behov om inte detta särskilt avtalats.

Aktörer som bedriver en verksamhet kan därför behöva se över sin egen planering inför en eventuell situation då dricksvattenförsörjningen inte fungerar som vanligt. Verksamheten bör ha en egen reservlösning.

Koppling till gällande styrdokument

Enligt Mål & Budget 2020-22

- Kommunfullmäktiges långsiktiga mål:
Norrtälje kommun ska vara en trygg och säker kommun – i både vardag och kris
Inriktning: Säkerställa en god kommunal servicenivå även vid störningar och kriser
Uppdrag: Ta fram och implementera systematik för kontinuerlig riskhantering, kontinuitetsplanering och risk- och sårbarhetsanalys i kommunens verksamheter.

Lagkrav

I lag om allmänna vattentjänster (LAV 2006:412) fastställs att ansvaret för att invånarna tillhandahålls dricksvatten åvilar den enskilda kommunen. Även om dricksvattenförsörjning i praktiken sköts av en lokal eller regional VA-aktör är det således fortfarande kommunen som bär ansvaret – också i kristid. I händelse av dricksvattenkris med nödvattenförsörjning är det den drabbade kommunen som ansvarar för att invånare som inte kan ta sig till utskänkingsplatserna ändå får tillgång till dricksvatten.

Dricksvattenförsörjning ska ordnas i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till människors hälsa eller miljön (LAV 6 §). VA-verksamheten har en leveransskyldighet att ordna med vatten för hushållsanvändning. Däremot garanteras inte ett visst vattentryck eller viss vattenmängd per tidsenhet.

Vid begränsad vattentillgång är anslutna fastighetsägare skyldiga att reducera sin vattenförbrukning enligt VA-huvudmannens anvisningar (ABVA 2009).

Samberedning

Ärendet har samberetts med samhällsbyggnadskontoret.

Beskrivning av ärendet

Norrtälje kommun behöver utveckla en strategi för i vilken omfattning samt hur nödvatten ska distribueras vid en samhällsstörning avseende dricksvatten. Situationen med risk för vattenbrist kommer fortsatt att kraftigt beröra dricksvattensituationen i kommunen. En strategi och ambitionsnivå för hur tillgängligt dricksvatten ska kunna distribueras och vilka verksamheter som måste prioriteras i en nödvattendistribution behöver fastställas. I framtagandet av förslaget har VA-avdelningen, tillsynsmyndigheten, säkerhets/beredskapsfunktion och Frivilliga resursgrupper deltagit. Avgränsningar i dokumentet avser kommunens geografiska områdesansvar och det kommunala distributionsområdet för dricksvatten.

Kommunal strategi och planeringsförutsättningar för dricksvattenrelaterade händelser i Norrtälje kommun

Definitioner

Term	Definition
Samhällsviktig verksamhet	En samhällsviktig verksamhet definieras som en samhällsfunktion av sådan betydelse att ett bortfall av eller en svår störning i funktionen skulle innebära stor risk eller fara för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet eller samhällets grundläggande värden. En samhällsviktig verksamhet kan drivas såväl i kommunal som privat regi.
Geografiskt områdesansvar	Enligt SFS 2006:544 7 § Kommuner skall inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att <ol style="list-style-type: none">1. olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas, och3. informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.
Nödvatten	Vatten som distribueras till konsumenter på annat sätt än via ledningsnätet, exempelvis i tankar. Nödvatten är främst avsett att användas för konsumtion och livsmedelsberedning. Nödvatten ska hålla dricksvattenkvalitet.
Distributionsområde	Det kommunala dricksvattennätets utbredning.
Dricksvatten	Definieras i LIVSFS 2001:30 som allt vatten som, antingen i sitt ursprungliga tillstånd eller efter beredning, är avsett för dryck, matlagning eller beredning av livsmedel, oberoende av dess ursprung och oavsett om det tillhandahålls genom en distributionsanläggning, från tankar, i flaskor eller i behållare.

Prioriteringar

Förslag till prioriteringar av verksamhetsområden:

Prioriteringsgrupp 1

- Vård och omsorg
- Centralkök/tillagningskök/mottagningskök
- Grundskolor och förskolor

Prioriteringsgrupp 2

- Allmänheten

Prioriteringsgrupp 3 (*Om vattnet räcker*)

- Övrig prioriterad verksamhet

Vid en händelse där dricksvattnet antingen inte kan användas, finns i begränsad mängd eller inte kan levereras via det kommunala distributionsnätet, så kallad dricksvattenkris eller samhällsstörning, måste prioriteringar göras för fördelning av nödvatten. Förslaget på prioriteringar av verksamhetsområden och brukare nedan baseras i första hand på samhällsviktig verksamhet och de som inte själva kan hämta vatten.

Prioriteringen inom grupperna har också ett tidsperspektiv och ett situations- och lägesberoende. Nödvattensituationer kan delas in i två grupper:

- **Förutsägbara händelser:** Händelser som kan helt eller delvis förutses och planeras, tex risk för klimatberoende vattenbrist i Norrtälje kommun.
- **Akuta händelser** – akut och oförutsedd händelse med en varaktighet upp till tre veckor.

Prioriteringsgrund

Verksamhetsområden	Definition	Prioriteringsgrund
Vård omsorg	Vårdboenden, tillagningskök/centralkök, hälsocentraler, sjukhus, HVB, hemtjänst, HSL, SÄBO, gruppboende, personlig	Vårdberoende eller på annat sätt beroende personer och som inte själva har möjlighet att klara vattenförsörjning eller där

	assistans. Detta gäller kommunala så väl som övriga verksamheter (Landsting och privata).	hygien och klinisk miljö förekommer.
Centralkök / tillagningskök / mottagningskök	Större köksanläggningar som förser övrig prioriterad verksamhet med mat och dryck.	Kök som utgör grunden för mathållningen inom gruppen vård och omsorg, samt förskolor/grundskolor och kräver vatten för att klara hygienkrav.
Grundskolor och förskolor	Grundskolor till och med åk 6 och förskolor (och motsvarande), kommunala såväl som fristående skolor. Längre perioder än fem skoldagar inkluderas även högstadier.	Nödvändigt att kunna upprätthålla en fungerande skolverksamhet. Yngre skolbarn som måste stanna hemma medför att minst en förälder/vårdnadshavare behöver stanna hemma. Skolplikten gör att högstadier måste inkluderas under längre perioder.
Allmänhet	Privata/enskilda hushåll, privatpersoner, bofasta och besökare i kommunen.	Personer med möjlighet att förflytta sig och hämta egen ranson nödvatten, eller samverka för att hämta vatten.
Övrig prioriterad verksamhet	Djurbesättningar och verksamheter (exempelvis samhällsviktig industri) som i dagsläget försörjs med och har behov av kommunalt vatten med dricksvattenkvalitet. Exklusive: spa, pooler, Hälsokliniken, folkhögskolan, Räddningstjänsten, hotell/restauranger, camping, hamnar.	Djurhållning såsom djurpark, mjölkproduktion, uppfödning (ex häst, nöt, gris, fågel) med stort ekonomiskt värde som inte kan flyttas och/eller som etiskt inte är möjligt att nödslakta. Stora privata arbetsgivare i kommunen och även en storförbrukare av kommunalt vatten. En förutsättning att kunna prioriteras och förser med nödvatten via tankbil är investering i egen vattenreservoar.

Strategier för samhällsstörningar vid dricksvattenrelaterade händelser

Förutsägbara händelser

Vattenbrist i regionen, låga nivåer i råvattentäkt/grundvattenmagasin

Händelsen är tidsmässigt förutsägbar och kan delvis planeras. Inget avbrott i tillgång på dricksvatten för prioriteringsgrupp 1 men begränsad volym enligt den kommunala nödvattenplanen till respektive verksamhet.

Scenario	Konsekvens	Prioriteringar	Ekonomi
----------	------------	----------------	---------

Läge 1	Vattnet kan ta slut om några veckor, stöd i vattenförsörjning genom transport med lastbil.	Inga prioriteringar behövs.	Några veckor: VA-kollektivet. Några månader: kommunalt ansvar. Upp till ett år: Behov av regionalt och nationellt stöd.
Läge 2	Trycket i ledningarna kan inte bibehållas, delar eller hela ledningsnätet är trycklöst. Vattenförsörjning till största delen genom transport med lastbil.	<i>Prioriteringsgrupper 1 och 2</i> ska ha tillgång till nödvatten utan avbrott (enligt nödvattenplan). <i>Prioriteringsgrupp 3</i> förutsatt att verksamheterna har egen reservoar. Djurhållning kan till stor del hänvisas till annat vatten än kommunalt vatten.	Gemensamt kommunalt ansvar. Behov av regionalt och nationellt stöd.
Läge 3	Inget vatten i hela eller i stora delar av ledningsnätet. Vattenförsörjning endast genom transport med lastbil.	<i>Prioriteringsgrupper 1 och 2</i> ska ha tillgång till nödvatten utan avbrott (enligt nödvattenplan).	Gemensamt kommunalt ansvar. Behov av regionalt och nationellt stöd.

Akut händelse

En händelse som gör att vattendistributionen tillfälligt upphör eller att dricksvattnet blir förorenat (osäker dricksvattenkvalitet) och inte kan användas som normalt. Konsumenter i hela eller delar av distributionsområdet har lite eller inget dricksvatten vare sig för konsumtion eller för hygienändamål.

Scenario	Konsekvens	Prioriteringar	Ekonomi
Läge 1	Otjänligt vatten (mikrobiologiskt, kemiskt) Kokningsrekommendation. Begränsat med vatten (tex ledningsbrott) Alla konsumenter har vatten, risk för inläckage.	<i>Prioriteringsgrupp 1.</i> Nödvatten ska finnas tillgängligt i tex tankar inom 6 timmar. <i>Prioriteringsgrupp 2</i> Allmänheten ska ha tillgång till nödvatten (minimibehov enligt nödvattenplan) inom 72 timmar. <i>Prioriteringsgrupp 3</i> Begränsad tid och om vattnet räcker, förutsatt att: Verksamheter har egen reservoar och djurhållning	VA-kollektivet, kommunala verksamheter.

		kan hänvisas till annat vatten än vatten kommunalt vatten.	
Läge 2	Vattnet går inte att koka för att uppnå dricksvattenkvalitet. Vattnet går att använda till hygien <hr/> Trycket i ledningarna kan inte hållas, delar av ledningsnätet trycklöst	<i>Prioriteringsgrupp 1</i> Nödvatten ska finnas tillgängligt i tex tankar inom 6 timmar <i>Prioriteringsgrupp 2</i> Allmänheten ska ha tillgång till nödvatten inom 72 timmar <i>Prioriteringsgrupp 3</i> Begränsad tid och om vattnet räcker, förutsatt att: Verksamheter har egen reservoar och djurhållning kan hänvisas till annat vatten än vatten kommunalt vatten.	Gemensamt kommunalt ansvar.
Läge 3	Vattnet går inte att koka för att uppnå dricksvattenkvalitet. Vattnet går inte att använda till hygien. <hr/> Hela ledningsnätet trycklöst. <hr/> Okänd förorening sabotage/hot. Av säkerhetsskäl kan vattnet INTE användas.	<i>Prioriteringsgrupp 1</i> Nödvatten ska finnas tillgängligt i tex tankar inom 6 timmar. <i>Prioriteringsgrupp 2</i> Allmänheten ska ha tillgång till nödvatten inom 72 timmar. <i>Prioriteringsgrupp 3</i> Begränsad tid (< 3 veckor) och om vattnet räcker, förutsatt att: Verksamheter har egen reservoar och djurhållning kan hänvisas till annat vatten än kommunalt vatten.	Gemensamt kommunalt ansvar. Stort behov av regionalt och nationellt stöd.

Konsekvensanalys/riskanalys

Vid en händelse där dricksvatten inte kan användas, finns i begränsad mängd eller inte kan levereras via det kommunala distributionsnätet, måste prioriteringar göras för fördelning av nödvatten. Kommunens invånare och verksamhetsutövare har höga förväntningar på att kommunen alltid ska kunna leverera dricksvatten. Om inte kommunen har en prioritering för leverans av nödvatten och inte gjort en inventering av egen förmåga att leverera nödvatten kan störningar i dricksvattenförsörjningen orsaka stora problem och skador för de individer och verksamheter som drabbas, både ekonomiska och sociala. Samhällsviktiga verksamheter måste kunna upprätthållas vid en allvarlig störning i dricksvattenförsörjningen och i ett värsta scenario riskeras liv och hälsa.

För att kunna arbeta vidare med en nödvattenplan måste först en strategi och prioritering fastställas. En störning i dricksvattenförsörjningen kan bli kostsam men finns det en nödvattenplan kan kostnaderna planeras i förväg med ev. investeringar i vattentankar/tankbil.

Jämställhetsanalys

Är inte lämplig

Barnkonsekvensanalys

Är inte lämplig.

Ekonomisk analys

Det kommunala VA-kollektivet ska inte ensam stå för uppkomna kostnader. Kommunen har ett ekonomiskt ansvar och ska omfördela resurser och sprida kostnaderna på andra drabbade verksamhetsområden inom kommunen. I både den förutsägbara och akuta händelsen kommer det att finnas omfattande behov av såväl ekonomiska resurser som personella och materiella. Kommunen bör då se över alla möjligheter till såväl regional som nationell hjälp.

Verksamheter som har behov utöver vad som är möjligt utifrån prioriteringsordningarna, exempelvis av tryckhållning i egna fastighetsinterna system, får själva bekosta detta.

Kommunens tillgängliga resurser i egen regi när det gäller materiella, direkt gripbara, har inventerats. Även uppskattat lånade resurser från andra kommuner och aktörer har tagits fram. Detta innebär troligen att tillgängliga resurser inte uppfyller samhällets behov av nödvatten, därav förslaget på prioriteringen av verksamheter för nödvatten. För att öka kommunens egna resurser kan investeringar i utrustning behöva göras och det handlar om en prioriteringsfråga.

Tidplaner

Arbetet med nödvattenplanen kommer att påbörjas under våren 2020 och beräknas bli klar under året.

Mats Pernhem
Förvaltningsdirektör
Samhällsbyggnadsavdelningen

Anders Gelander
Avdelningschef
VA-avdelningen

Beslut skickas till

VA-chef
Förvaltningschef
Handläggare
Ekonomichef
Controller för VA-avdelningen